

VÝKLADOVÉ STANOVISKO č. 2

Určení vyvlastňovacího úřadu v případě, že účastníkem vyvlastňovacího řízení je kraj, jehož krajský úřad je příslušný k provedení řízení

Je-li vyvlastnitelem, vyvlastňovaným nebo jiným účastníkem vyvlastňovacího řízení, jehož předmětem je stavba dopravní infrastruktury podle ustanovení § 1 odst. 2 písm. a) a b) liniového zákona kraj, jehož krajský úřad je podle § 2e liniového zákona příslušný k tomuto vyvlastňovacímu řízení, je třeba ustanovení § 16 odst. 3 zákona o vyvlastnění vykládat prizmatem ustanovení § 2e odst. 1, § 2e odst. 3 písm. a) a § 3 odst. 1 liniového zákona tak, že Ministerstvo dopravy usnesením pověří provedením takového vyvlastňovacího řízení jiný věcně příslušný vyvlastňovací úřad. Obdobně se postupuje i v případě, že účastníkem vyvlastňovacího řízení je osoba, jejímž zřizovatelem je kraj.

Odůvodnění

Zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vyvlastnění“), v ustanovení § 16 odst. 3 až 5 řeší několik případů „konfliktů zájmů“, které mohou v případě vyvlastňovacích úřadů nastat. Odstavec 3 zákona o vyvlastnění stanovuje, že je-li vyvlastnitelem, vyvlastňovaným nebo jiným účastníkem vyvlastňovacího řízení obec, jejíž obecní úřad je příslušným k tomuto vyvlastňovacímu řízení, krajský úřad usnesením pověří provedením vyvlastňovacího řízení jiný vyvlastňovací úřad v jeho správním obvodu. V odstavci 4 zákona o vyvlastnění je obdobně upravena situace, kdy je účastníkem vyvlastňovacího řízení hlavní město Praha a vyvlastňovacím úřadem je Magistrát hlavního města Prahy, přičemž v takovém případě pověřuje usnesením jiný vyvlastňovací úřad ústřední správní úřad ve věcech vyvlastnění. A konečně podle odstavce 5 platí, že je-li vyvlastnitelem, vyvlastňovaným nebo jiným účastníkem vyvlastňovacího řízení kraj, jehož krajský úřad je příslušným odvolacím správním orgánem, ústřední správní úřad ve věcech vyvlastnění usnesením pověří provedením odvolacího řízení jiný odvolací správní orgán.

Takto formulovaná úprava přitom vychází výhradně z vymezení vyvlastňovacích úřadů uvedeného v ustanovení § 15 odst. 1 zákona o vyvlastnění, podle kterého jsou vyvlastňovacími úřady obecní úřady obcí s rozšířenou působností, Magistrát hlavního města Prahy a magistráty územně členěných statutárních měst.

Nicméně z úpravy obsažené v § 16 odst. 3 až 5 je v obecné rovině patrné, že je-li k řízení o vyvlastnění nebo odvolacímu řízení proti rozhodnutí o vyvlastnění příslušný orgán obce či kraje, přičemž tato obec či kraj je zároveň účastníkem vyvlastňovacího řízení, pověří jemu nadřazený správní orgán k provedení řízení jiný věcně příslušný orgán.

K této obecné právní úpravě vyvlastnění přistupuje speciální úprava věcné příslušnosti obsažená v ustanovení § 2e odst. 1 a 2 a § 2e odst. 3 písm. a) zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací (liniový zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „liniový zákon“). Liniový zákon dále v ustanovení § 3 odst. 1 jasně stanoví, že „[p]ro odejmutí nebo omezení práv k pozemkům nebo stavbám potřebným pro uskutečnění dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací platí zákon o vyvlastnění, pokud tento zákon nestanoví jinak.“ Přičemž liniový zákon ve vztahu k řešení konfliktu zájmů žádnou speciální právní úpravu neuvádí.

Vztah liniového zákona a zákona o vyvlastnění je ovládán zásadou *lex specialis derogat lex generali*, přičemž v řízeních na něž dopadá speciální právní úprava liniového zákona, je třeba právní úpravu obecného zákona o vyvlastnění vykládat prizmatem zákona speciálního. Jako markantní příklad je možné uvést taxativní výčet vyvlastňovacích úřadů v ustanovení § 15 odst. 1 zákona o vyvlastnění, v němž absentují krajské úřady, a to s ohledem na skutečnost, že podle obecné právní úpravy krajské úřady prvostupňová řízení nevedou. Nicméně je zcela zřejmé, že krajské úřady jsou v případě vyvlastňovacích řízení podle § 2e odst. 1 liniového zákona vyvlastňovacími úřady, ač tak výslovně nejsou označeny, protože to implicitně vyplývá ze zvláštní právní úpravy obsažené v liniovém zákoně.

Obdobně ustanovení § 16 odst. 3 zákona o vyvlastnění je třeba vykládat prizmatem ustanovení § 2e odst. 1, § 2e odst. 3 písm. a) a § 3 odst. 1 liniového zákona tak, že je-li vyvlastnitelem, vyvlastňovaným nebo jiným účastníkem vyvlastňovacího řízení, jehož předmětem je stavba dopravní infrastruktury podle ustanovení § 1 odst. 2 písm. a) a b) liniového zákona kraj, jehož krajský úřad je podle § 2e liniového zákona příslušným k tomuto vyvlastňovacímu řízení, Ministerstvo dopravy usnesením pověří provedením vyvlastňovacího řízení jiný vyvlastňovací úřad. Obdobně se postupuje i v případě, že účastníkem vyvlastňovacího řízení je osoba, jejímž zřizovatelem je kraj.

Takový závěr vyplývá z teleologického výkladu předmětných ustanovení, neboť zákonodárce stanovením speciální věcné příslušnosti u vyvlastňovacích řízení týkajících se staveb dopravní infrastruktury nezamýšlel vzhledem k ustanovení § 3 odst. 1 liniového zákona vyloučení aplikace ustanovení o kolizi zájmů (§ 16 zákona o vyvlastnění).

Tento právní názor byl implicitně potvrzen ministrem dopravy v několika řízeních o rozkladu.

V Praze dne 1. března 2022

Ing. Martin Janeček
ředitel
Odbor liniových staveb a silničního správního úřadu